

OBSAH

1. VZNIK ZÁKLADŮ MODERNÍHO UMĚNÍ NA KONCI 19. STOLETÍ	15
1.1 IMPRESIONISMUS	15
1.2 Impresionismus v malířství	16
Manet	17
Monet.....	18
Pissaro.....	19
Sisley	19
Renoir	19
Degas.....	19
Toulouse-Lautrec	20
Whistler	21
1.3 Impresionismus v sochařství	21
Rodin	21
1.4 Generace postimpresionistů	22
Neoimpresionismus	23
Barevný konstruktivismus Paula Cézanna	23
Symbolismus Paula Gauguina	25
Expresionismus Vincenta van Gogha	27
1.5 České výtvarné umění na přelomu století	28
Slaviček	29
Jiránek.....	29
Úprka	30
Preisler.....	30
Bílek	31
Švabinský	31
1.6 Hudební impresionismus	32
2. MODERNÍ UMĚLECKÉ SMĚRY 20. STOLETÍ	33
2.1 Předpoklady nástupu moderních směrů	33
2.2 SECESE	34
2.3 Secesní architektura	35

Španělsko.....	35
Belgie	37
Velká Británie.....	38
Spojené státy americké	38
Francie	38
Německo.....	38
Vídeň.....	39
2.4 Česká secesní architektura	39
2.5 Světové a české sochařství v období secese	41
2.6 Světové a české secesní malířství.....	42
Klimt	42
Mucha	43
Další čeští malíři (Kupka, Preissig, Váchal, Schikaneder)	44
2.7 Grafika, umělecké řemeslo a móda.....	46
2.8 FAUVISMUS	48
Matisse	48
2.9 EXPRESIONISMUS A POČÁTKY ABSTRAKCE.....	49
Předchůdci směru	50
Munch	50
Expresionistické skupiny a počátky abstrakce	51
Die Brücke	51
Der Blaue Reiter	51
Marc	52
Kandinskij	52
Klee.....	53
Kokoschka.....	54
2.10 Expresionismus v českém malířství.....	54
Osma (Filla, Procházka, Kubišta, Kubín).....	54
2.11 Nová vlna expresionismu v Německu po 1. světové válce	55
Beckmann	55
2.12 KUBISMUS	56
Kubismus v malířství	56
Picasso	58
Braque	59
2.13 Kubismus v sochařství	60
Gutfreund, Filla.....	60
Brancusi	60
Archipenko.....	61
Lipchitz	61
Laurens	61
Zadkine	61
Duchamp – Villon	62
2.14 ČESKÝ KUBISMUS.....	62
2.15 Malířství.....	63
Kubišta	63
Filla	63

J. Čapek.....	65
Špála.....	66
Sochařství	66
Gutfreund	66
Architektura	66
Janák	66
Hofman	66
Gočár.....	67
Chochol.....	67
Kroha.....	67
Užité umění	67
2.16 FUTURISMUS	68
Italští futurističtí malíři.....	68
Ruský futurismus	69
2.17 NAIVNÍ UMĚNÍ	70
Henri Rousseau.....	71
2.18 PAŘÍŽSKÁ ŠKOLA	72
Amadeo Modigliani	72
Marc Chagall	72
3. HUDEBNÍ SMĚRY 20. STOLETÍ	74
3.1 Pařížská sedma	74
3.2 Hudební expresionismus	75
3.3 Česká moderní hudba	76
L. Janáček	76
Počátky nové populární hudby	79
3.4 Gramofon, gramofonová deska	79
Poznámka o rozhodujících objevech v oblasti vědy a techniky 20. stol.	81
3.5 Vznik hudby jazzového okruhu	82
Jazz	83
Přehled stylů jazzové hudby	84
4. ABSTRAKTNÍ [NEFIGURATIVNÍ] UMĚNÍ	87
4.1 Orfismus	88
Delaunay.....	88
Kupka.....	88
4.2 Neoplasticismus	88
Mondrian - De Stijl.....	88
4.3 Rayonismus - lučismus	89
Gončarovová	89
Larionov	89
4.4 Suprematismus	89
Malevič.....	89
4.5 Konstruktivismus	90
Bauhaus	91

5.	MALÍŘSTVÍ MEZI VÁLKAMI	93
5.1	METAFYZICKÁ MALBA	93
	Chirico.....	93
	Carrà.....	94
	Morandi.....	94
5.2	DADAISMUS	94
	Východiska hnutí.....	94
	Dadaistická centra: Švýcarsko.....	96
	New York.....	96
	Francie.....	96
	Německo (Berlín, Kolín nad Rýnem, Hannover).....	97
5.3	SURREALISMUS	98
	Východiska směru.....	98
	Předchůdci a představitelé surrealismu.....	100
	Salvador Dalí.....	101
	Joan Miró.....	102
	Yves Tanguy.....	102
	René Magritte.....	102
	Paul Delvaux.....	103
	André Masson.....	103
	Max Ernst.....	103
5.4	ABSTRAKTNÍ UMĚNÍ MEZI VÁLKAMI	104
	Abstraction-Création.....	104
6.	ČESKÉ MEZIVÁLEČNÉ UMĚNÍ	105
6.1	Malířství	105
	Tvrdošijní.....	105
	Hollar.....	106
	Sociální umění.....	107
	Česká meziválečná avantgarda.....	108
	Devětsil.....	108
	Poetismus.....	109
	Surrealismus.....	111
	Umění období druhé světové války.....	112
	Skupina 42.....	114
	Umělci tvořící mimo skupiny (Černý, Bauch, Bouda, Svolinský, Trnka, Tichý).....	115
6.2	Česká hudba mezi dvěma světovými válkami	116
	Bohuslav Martinů.....	116
7.	MALÍŘSTVÍ PO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLCE	118
7.1	Abstraktní umění	119
7.2	Abstraktní expresionismus, lyrická abstrakce, geometrická abstrakce	119
	Akční malba.....	120
	Informel.....	120
	Tachismus.....	121

Lettrismus.....	121
Op-art.....	121
Kinetismus.....	122
Minimal art.....	123
Konkrétní umění.....	123
7.3 Směry vracející se k zobrazování skutečnosti.....	124
Pop-art.....	124
Nový realismus.....	126
Nová figurace.....	126
Hyperrealismus.....	127
7.4 Konceptuální umění.....	127
7.5 Akční umění.....	128
8. ČESKÉ UMĚNÍ PO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLCE.....	130
8.1 Skupina RA.....	131
8.2 Jevištní výtvarnictví.....	133
8.3 Užité umění – sklo.....	133
Užité umění – kulturní plakát.....	134
8.4 Tendence v současném českém malířství.....	134
Surrealismus.....	134
Abstraktní expresionismus a lyrická abstrakce (explozionalismus, aktivní grafika, strukturální grafika).....	135
Op-art.....	137
Český informel.....	137
Konkrétní umění.....	138
Konceptuální umění.....	139
Nová figurace.....	139
Lettrismus.....	141
Konstruktivní a racionální tendence.....	142
Výtvarné skupiny Máj, Trasa, Tvrdohlaví, Šedá cihla.....	142
9. SOCHAŘSTVÍ 20. STOLETÍ.....	144
(Stručný přehled vývoje).....	144
9.1 Vliv kubismu a futurismu (H. Laurens, A. Archipenko, O. Zadkine, J. Lipchitz, R. Duchamp-Villon).....	145
Constantin Brancusi.....	145
9.2 Vliv surrealismu (H. Arp, H. Moore).....	145
9.3 Vliv konstruktivismu (J. Gonzáles, A. Pevsner, N. Gabo, V. Tatlin, L. Moholy-Nagy).....	146
9.4 Vliv kinetismu (A. Calder, A. Giacometti).....	147
10. ARCHITEKTURA 20. STOLETÍ.....	149
(Stručný přehled vývoje).....	149
10.1 Periodizace od r. 1910 do současnosti a charakteristika vývoje.....	149
10.2 Období 1910 – 1930.....	151
Americká architektura (F. L. Wright, T. A. Edison, A. G. Bell).....	151

Francouzská architektura (T. Garnier, A. Perret, E. Freyssinet)	153
Le Corbusier	154
Německá architektura (Deutscher Werkbund).....	159
Tvůrci Bauhausu (W. Gropius, Mies van der Rohe)	160
Německý architektonický expresionismus	162
Italská, holandská a (bývalá) sovětská architektura	164
10.6 Období 1930 – 1950	167
Nové tendence	167
Skandinávská architektura (Alvar Aalto).....	167
„Organická“ inženýrská architektura (Robert Maillert a další).....	168
Americká architektura (30. a 40. léta; Frank Lloyd Wright).....	168
Emigranti z Bauhausu (W. Gropius, Moholy-Nagy, Mies van der Rohe).....	170
10.7 Období 1950 – současnost	171
Americká architektura (Louis I. Kahn, Eero Saarinen).....	171
Kanadská architektura (Moshe Safdie).....	172
Evropské tendence (po roce 1950)	173
CIAM	173
Velká Británie (brutalismus; skupina Tým X – Alison a Peter Smithovi; Denys Lasdun, James Stirling)	173
Holandsko (Jacob van den Broek, Jacob B. Bakema, Aldo van Eyck, Gerrit Rietveld)	175
Skandinávie (Arne Jacobson, Alvar Aalto, Jorn Utzon)	175
Německo (Max Taut, Hans Scharoun)	176
Itálie (Pier Luigi Nervi, Giancarlo de Carlo, Ignazio Gardella).....	177
Architektura třetího světa: Mexiko – Juan O´Gorman, Felix Candela; Brazílie – Costa, Oscar Niemeyer; Afrika – Julien Elliot, Richard Hugues; Austrálie; Čína; Japonsko – Kenzo Tange, metabolismus – Kijonori Kikutake, Kišo Kurokawa	179
Bývalé socialistické státy	180
11. ČESKÁ ARCHITEKTURA 20. STOLETÍ	181
11.1 Architektura před první světovou válkou	181
1. Napodobování slohů minulosti.....	181
2. Secese.....	182
3. Individualistická moderna.....	182
4. Kubismus	183
11.2 Architektura mezi světovými válkami	183
1. Národní sloh	183
2. Purismus, konstruktivismus, funkcionalismus	183
3. „Brněnský“ funkcionalismus	186
4. Bohuslav Fuchs	188
11.3 Architektura po druhé světové válce	191
1. Doznívání funkcionalismu.....	191

2. „Sorel“, socialistický realismus.....	191
3. Architektura let 1956 – 1970	192
4. Období normalizace	193
5. Osmdesátá léta.....	193
6. Architektura po roce 1989	193
12. POZNÁMKY K TENDENCÍM V SOUČASNÉ SVĚTOVÉ ARCHITEKTUŘE.....	195
12.1 Moderní architektura.....	195
12.2 Plasticismus	196
12.3 High – tech architektura.....	197
12.4 Ekologická architektura.....	197
12.5 Analogická architektura.....	197
12.6 Primitivní architektura	198
12.7 Postmoderní architektura	198
12.8 Regionalismus	199
12.9 Dekonstruktivismus	200
12.10 Plakátová architektura	200
12.11 Dekorativní monumentalismus.....	201
12.12 Technokratická architektura.....	201
12.13 Návraty k počátkům	202
12.14 Rozmanitost trendů v současné architektuře.....	203
13. POZNÁMKY K PRŮMYSLOVÉMU DESIGNU.....	205
14. HUDEBNÍ VÝVOJ PO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLCE AŽ DO SOUČASNOSTI.....	209
14.1 Přehled tendencí	209
14.2 Významní představitelé soudobé světové a české hudby	209
15. FILM JAKO NOVÉ UMĚNÍ.....	216
15.1 Místo filmu v kulturním životě člověka.....	216
Film jako umění	216
Jak vzniká film	218
Natáčení filmu.....	221
Styl filmu.....	222
15.2 Z historie světového filmu	224
Němý film	224
Francie.....	224
Amerika.....	226
Ch. Chaplin	227
Německo	231
Rusko	233
S. M. Ejzenštejn	233
15.3 Nástup zvukového filmu	238
15.4 Konec dvacátých let.....	239
Amerika	239

15.5	Tricátá léta	240
	Francie	240
	Německo	241
	Amerika	242
15.6	Čtyřicátá léta	243
	Amerika	243
	Německo	244
	Ostatní státy	245
15.7	Film po druhé světové válce	245
	Itálie	245
	Francie	249
	Amerika	253
	Rusko	257
	Německo	260
	Švédská kinematografie	261
	Anglická kinematografie	264
	Japonská kinematografie	266
	Ostatní země	269
16.	STRUČNÝ PŘEHLED VÝVOJE ČESKÉHO FILMU	
	<i>(od počátku po současnost)</i>	273
16.1	Prehistorie kinematografie v letech 1896 – 1903	273
16.2	Film do začátku první světové války (1904 – 1914)	274
16.3	Období první světové války 1914 – 1918	275
16.4	Rozvoj filmové výroby po vzniku Československé republiky (1918 – 1924)	275
16.5	Zápas o umělecký film 1925 – 1929	276
16.6	Nástup zvukového filmu 1930 – 1939	278
16.7	Český film za druhé světové války 1939 – 1945	283
16.8	Rané poválečné období 1945 – 1948	283
16.9	Filmové umění v područí ideologie (1948 – 1956)	286
16.10	Česká filmová „nová vlna“ (1956 – 1969)	287
16.11	Film v období tzv. normalizace 1970 – 1989	295
16.12	Film po listopadu 1989	298
17.	POZNÁMKA K PAMÁTKOVÉ PÉČI A MUZEJNICTVÍ	301
	Seznam použité literatury	305
	Rejstřík jmen	309